

Bruxelles, den 21.2.2023
COM(2023) 102 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**En EU-handlingsplan: Beskyttelse og genopretning af marine økosystemer med henblik
på et bæredygtigt og modstandsdygtigt fiskeri**

1. INDLEDNING

Vores have dækker 70 % af Jordens overflade og mere end 65 % af EU's område. Sunde marine økosystemer er afgørende for livet på Jorden og spiller en vigtig rolle for, at jordkloden har det godt. De er en af de største kilder til biodiversitet og fødevarer, de regulerer klimaet, og de er et stort kulstofdræn ⁽¹⁾. Nok så vigtigt er det, at de også giver kystsamfundene store sundhedsmæssige, sociale og økonomiske fordele.

Ifølge en nylig rapport fra Den Mellemstatslige Videnspolitikplatform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelse ⁽²⁾ er et ud af fem mennesker i verden afhængigt af vilde arter for at få fødevarer og en indkomst, og fiskeri er en stor kilde til fødevarer fra vilde arter. For at nå FN's verdensmål er det derfor vigtigere end nogensinde at bevare disse ressourcer ved at forvalte dem på bæredygtig vis.

Bæredygtigt forvaltede og fangede fisk er en kilde til prismæssigt overkommeligt protein af høj kvalitet og med et relativt lille CO₂-fodaftryk ⁽³⁾. Det er afgørende for fødevarsikkerheden for mange mennesker og for at fastholde det økonomiske grundlag i fiskersamfundene. Sikring af bæredygtigt fiskeri og bæredygtigt forvaltede fiskebestande er også afgørende for at beskytte havets biodiversitet og bekæmpe klimaændringer.

I øjeblikket står havmiljøet, fiskerne og fiskerisektoren over for en række vanskeligheder. Udover de eksistentielle trusler mod havmiljøet, som klimaændringer og tab af biodiversitet udgør på grund af flere former for menneskeskabte pres, har sektoren allerede været udsat for en række større udfordringer, f.eks. brexit og covid-19-pandemien og senest virkningerne af Ruslands brutale militære aggression mod Ukraine ⁽⁴⁾. Disse chok har medført massive forstyrrelser af markedet, mangel på vigtige råmaterialer, kraftige stigninger i prisen på brændstof og fiskefoder, foruden den åbenlyse fare, som militære operationer og miner udgør i Sortehavet.

Sideløbende med, at EU skal håndtere disse umiddelbare udfordringer, har EU ikke råd til at glemme det livsvigtige behov for at sikre bæredygtigheden i sine fødevarer-systemer. I

⁽¹⁾ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF) (COM(2020) 259).

⁽²⁾ IPBES (2022): "Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services" (resumé af den tematiske vurdering af bæredygtig anvendelse af vilde arter fra Den Mellemstatslige Videnspolitikplatform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelse til brug for politiske beslutningstagere). J.-M. Fromentin, M.R. Emery, J. Donaldson, M.-C. Danner, A. Hallosserie, D. Kieling, G. Balachander, E.S. Barron, R.P. Chaudhary, M. Gasalla, M. Halmy, C. Hicks, M.S. Park, B. Parlee, J. Rice, T. Ticktin, og D. Tittensor (red.). IPBES' sekretariat, Bonn, Tyskland. 33 sider. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6425599>

⁽³⁾ Bianchi, M., Hallström, E., Parker, R.W.R. et al. "Assessing seafood nutritional diversity together with climate impacts informs more comprehensive dietary advice". *Commun Earth Environ* 3, s.188 (2022). <https://doi.org/10.1038/s43247-022-00516-4>.

⁽⁴⁾ Herunder akvakultur og fiskeforarbejdningsindustrien.

overensstemmelse med EU's biodiversitetsstrategi ⁽⁵⁾, klimatilpasningsstrategi ⁽⁶⁾ og jord til bord-strategi ⁽⁷⁾ skal EU sikre, at de risici, der hidrører fra klimaændringer og tab af biodiversitet ikke bringer tilgængeligheden af de varer og tjenester, som sunde marine økosystemer giver fiskerne, kystsamfundene og menneskeheden, i fare.

Ved at gøre EU's fiskeri mere modstandsdygtigt sikres det også, at det bidrager til at beskytte og genoprette de marine økosystemer, som det er afhængigt af. Et sundt havmiljø med sunde fiskebestande og en rig biodiversitet er den eneste måde, hvorpå vi kan sikre, at vores fiskersamfund har en fremgangsrig fremtid på mellemlang og lang sigt. De marine økosystemer trues i stigende grad af klimaændringer ⁽⁸⁾ og ikkebæredygtigt eller ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri ⁽⁹⁾. Andre former for pres ⁽¹⁰⁾ er også knyttet til menneskelige aktiviteter, som f.eks. søtransport, energiproduktion, turisme, landbrug og industri. Derfor er det vigtigt også samtidig at håndtere disse øvrige pres på de marine økosystemers og fiskebestandenes bæredygtighed, herunder forskellige former for forurening, både fra forurenende stoffer, landbrugspraksis, plast eller støj. EU bekæmper havforurening ved hjælp af et antal lovgivningsmæssige og politiske initiativer inden for de bredere rammer af handlingsplanen for nulforurening ⁽¹¹⁾. Initiativerne omfatter fastsættelse af grænser for havaffald, undervandsstøj, næringsstoffer og forurenende stoffer i henhold til havstrategirammedirektivet og gennemførelse af foranstaltninger for at overholde disse grænser. De omfatter også opstilling af en række reduktionsmål med henblik på nulforurening ⁽¹²⁾ og foranstaltninger, som skal gavne havmiljøet. EU-reglerne om modtagefaciliteter i havne giver desuden incitamenter til at aflevere passivt fisket affald i havne ⁽¹³⁾.

⁽⁵⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU's biodiversitetsstrategi for 2030 — Naturen skal bringes tilbage i vores liv (COM(2020) 380).

⁽⁶⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opbygning af et klimarobust Europa — den nye EU-strategi for tilpasning til klimaændringer (COM(2021) 82 final).

⁽⁷⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer-system (COM(2020) 381).

⁽⁸⁾ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF) (COM(2020) 259 final).

⁽⁹⁾ Det Europæiske Miljøagentur, 2019, Marine messages II, "Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach".

⁽¹⁰⁾ I de seneste rapporter fra IPBES ("Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services" (2019) og "Methodological Assessment Report on the Diverse Values and Valuation of Nature", (2022)) påpeges det, at sundheden for de økosystemer, som vi og alle andre arter er afhængige af, forværres hurtigere end nogensinde, og at vi er i færd med at undergrave selve grundlaget for vores økonomier, indtægter, fødevarer-sikkerhed, sundhed og livskvalitet på verdensplan.

⁽¹¹⁾ Kommissionens meddelelse — Vejen til en sund planet for alle — EU -handlingsplan: "Mod nulforurening for vand, luft og jord" (COM(2021) 400 final).

⁽¹²⁾ De omfatter bl.a. en reduktion af affald og plastaffald i havet med 50 %, en reduktion af mængden af mikroplast, der udledes i miljøet, med 30 %, en reduktion af tabet af næringsstoffer og brugen af kemiske pesticider med 50 % og en reduktion af antallet af EU's økosystemer, hvor luftforurening truer biodiversiteten, med 25 %.

⁽¹³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/883 af 17. april 2019 om modtagefaciliteter i havne til aflevering af affald fra skibe, om ændring af direktiv 2010/65/EU og om ophævelse af direktiv 2000/59/EF (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 116).

Der er et presserende behov for at styrke indsatsen på EU-plan for at vende de marine økosystemers tilbagegang ved at lette det pres fra alle sider, som de er udsat for. Som skitseret i denne handlingsplan skal dette omfatte foranstaltninger til at gøre fiskeriforvaltningen mere bæredygtig og moderne med henblik på at beskytte og genoprette marine økosystemer, således at de opnår god miljøtilstand ⁽¹⁴⁾, og tilskynde og inspirere verden til at følge trop ⁽¹⁵⁾.

Handlingsplanen er en del af Kommissionens bestræbelser på at opnå en mere konsekvent gennemførelse af EU's miljøpolitik og den fælles fiskeripolitik med de tre bæredygtighedssøjler, nemlig den miljømæssige, den økonomiske og den sociale søjle. Handlingsplanen indeholder en fremadskuende strategi for, hvordan den økosystembaserede tilgang bedre kan anvendes på fiskeriforvaltning, og supplerer meddelelsen om den fælles fiskeripolitiks funktionsmåde ⁽¹⁶⁾ og meddelelsen om energiomstilling inden for EU's fiskeri- og akvakultursektor, i det følgende benævnt "energiomstillingsinitiativet" ⁽¹⁷⁾.

Den bygger på tilsagnet i EU's biodiversitetsstrategi for 2030 om juridisk at beskytte 30 % af vores have, hvoraf en tredjedel bør være strengt beskyttet, og afhjælper de mangler, der blev konstateret i Revisionsrettens særberetning om havmiljøet ⁽¹⁸⁾ ved navnlig at fokusere på beskyttede havområder ⁽¹⁹⁾ og på måder, hvorpå fiskeriforvaltningen kan bidrage til en mere effektiv beskyttelse og genopretning af biodiversiteten i de beskyttede havområder og dermed bidrage til at nå målene i den foreslåede forordning om naturgenopretning ⁽²⁰⁾.

I handlingsplanen trækkes der på bidrag indgivet af interessenter og borgere i løbet af den brede høring ⁽²¹⁾.

I tiden efter den historiske aftale om en ny global biodiversitetsramme, som blev indgået i Montreal på FN's 15. biodiversitetskonference for parterne i konventionen om den biologiske mangfoldighed (CBD COP15), og i forhandlingsprocessen om en ny juridisk bindende aftale om beskyttelse af det åbne hav og om bekæmpelse af plastforurening skal denne handlingsplan konsolidere EU's globale lederrolle ved at vise, at EU lever op til det,

⁽¹⁴⁾ Som krævet i havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF).

⁽¹⁵⁾ Handlingsplanen er også relevant for regionerne i EU's yderste periferi (der er opført på listen i artikel 349 i TEUF), som også bør få særlig opmærksomhed i overensstemmelse med opfordringen i EU's biodiversitetsstrategi for 2030, for at fokusere på hurtigt at beskytte og genoprette disse regioners økosystemer i betragtning af deres enestående artsrigdom.

⁽¹⁶⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen: en pagt for fiskeriet og havet med henblik på en bæredygtig, videnskabeligt baseret, innovativ og inklusiv fiskeriforvaltning (COM(2023) 103).

⁽¹⁷⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om energiomstillingen i EU's fiskeri- og akvakultursektor (COM(2023) 100).

⁽¹⁸⁾ Særberetning fra Revisionsretten nr. 26/2020, "Havmiljø: EU-beskyttelsen spænder vidt, men stikker ikke dybt", <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/marine-environment-26-2020/da/>.

⁽¹⁹⁾ Beskyttede havområder er geografisk adskilte områder, for hvilke der er fastsat beskyttelsesmål (Det Europæiske Miljøagentur, 2018). Se Det Europæiske Miljøagenturs seneste rumlige analyser af beskyttede havområder i Europas have: <https://www.eionet.europa.eu/etcs/etc-icm/products/etc-icm-reports/etc-icm-report-3-2020-spatial-analysis-of-marine-protected-area-networks-in-europe2019s-seas-iii>

⁽²⁰⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om naturgenopretning, (Bruxelles, 22.6.2022, COM(2022) 304 final, 2022/0195(COD)).

⁽²¹⁾ En sammenfattende rapport om høringen er vedlagt som bilag til denne meddelelse.

det har forpligtet sig til. EU var en drivkraft bag indsatsen for at nå frem til de ambitiøse nye globale rammer for biodiversitet, som der blev opnået enighed om på COP15. Denne handlingsplan skal bidrage til opfyldelsen af nogle af de globale tilsagn, der er afgivet, herunder tilsagnet om at beskytte 30 % af verdens land- og havområder og at genoprette 30 % af de forringede økosystemer.

Endelig er målene i denne handlingsplan også i overensstemmelse med EU's tilsagn i den fælles meddelelse om international havforvaltning ⁽²²⁾ og med den eksterne dimension af den fælles fiskeripolitik.

2. MERE BÆREDYGTIGE FANGSTMETODER

Havmiljøet er i dag udsat for pres fra mange sider, som skal håndteres på sammenhængende vis ⁽²³⁾. I overensstemmelse med målene i den nye globale biodiversitetsramme og EU's biodiversitetsstrategi for 2030 om at beskytte 30 % af EU's havområder kan EU lette noget af dette pres ved at oprette nye beskyttede havområder og forvalte de eksisterende effektivt og ved at gøre fangstmetoderne mere bæredygtige, herunder ved brug af skånsomme fiskeredskaber. Effektivt forvaltede beskyttede områder minimerer antallet af utilsigtede fangster af følsomme arter ⁽²⁴⁾, beskytter fisks gyde- og ynglepladser og ungfisk og reducerer indvirkningen på følsomme habitater, særlig havbunden.

Beslutninger om, hvornår, hvor og hvordan der fiskes, påvirker ikke kun målarterne, men også mængden af og størrelsen på fisk og bifangster og, som følge heraf, fiskeriets bæredygtighed. Reglerne for dette aspekt af fiskeriet, ofte benævnt "tekniske foranstaltninger", blev ajourført i 2019 ⁽²⁵⁾. De nye regler giver et sammenhængende sæt foranstaltninger, som skal hjælpe med at nå miljømålene, og anlægger en regional tilgang for at skabe den fornødne fleksibilitet. Forordningen om tekniske foranstaltninger indeholder en række grundlæggende regler for selektivt fiskeri i hvert havområde. Eksempelvis specificeres de forskellige størrelser og former på masker i fiskenet med henblik på kun at fange visse størrelser fisk, sorteringsriste og paneler, som gør det muligt for visse arter at undslippe, eller tid- og områdespecifikke lukninger af fiskeriområder. f.eks. i løbet af fiskenes yngletid ⁽²⁶⁾.

Forbedring af redskabernes selektivitet og reduktion af fiskeriets indvirkning på følsomme arter

⁽²²⁾ Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Mod en bæredygtig blå planet — Fælles meddelelse om EU's internationale dagsorden for havforvaltning (JOIN(2022) 28 final).

⁽²³⁾ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF) (COM(2020) 259).

⁽²⁴⁾ Som defineret i artikel 6, nr. 8), i forordning (EU) 2019/1241.

⁽²⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1241 af 20. juni 2019 om bevarelse af fiskeressourcerne og beskyttelse af marine økosystemer ved hjælp af tekniske foranstaltninger, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006 og (EF) nr. 1224/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 og (EU) 2019/1022 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 894/97, (EF) nr. 850/98, (EF) nr. 2549/2000, (EF) nr. 254/2002, (EF) nr. 812/2004 og (EF) nr. 2187/2005 (EUT L 198 af 25.7.2019, s. 105).

⁽²⁶⁾ Bilag V-XI til forordning 2019/1241.

Et af målene med de grundlæggende regler i forordningen om tekniske foranstaltninger er at minimere og, om muligt, eliminere utilsigtede fangster af følsomme marine arter. Fisk og andre marine arter er udsat for adskillige trusler, herunder overfiskning, forurening og forstyrrelse, ødelæggelse og forringelse af deres habitater. For nogle er utilsigtet fangst i fiskeredskaber en af de primære trusler. Disse problemer har bidraget til en tilbagegang i populationerne af adskillige arter, og selv om de fleste er strengt beskyttede i EU's naturlovgivning, er nogle stadig truet af udryddelse.

Følsomme arter er særlig truede. Disse omfatter bl.a. adskillige hajer ⁽²⁷⁾, havskildpadder, havpattedyr, som f.eks. østersømarsvinet og munkesælen, samt havfugle, som f.eks. balearskråpen. De risikerer alle at blive fanget i fiskeri med faststående garn. Havpattedyr fanges også ofte i store pelagiske trawl, havfugle i langlinefiskeriet og havskildpadder i trawl- og langlinefiskeriet.

Der findes dog bredt tilgængelige løsninger til at undgå utilsigtede fangster, som der allerede er pligt til at anvende i henhold til reglerne i EU's miljølovgivning og den fælles fiskeripolitik. Disse omfatter tekniske ændringer af fiskeredskaberne eller begrænsning af fiskeriet på tidspunkter og i områder, hvor der er en særlig høj tilstedeværelse af følsomme arter.

Arbejdet på bedre at beskytte følsomme arter i alle EU's havområder, herunder ved hjælp af pilotprojekter, er planlagt eller i gang, om end med forskellige niveauer af ambition og med forskellige hastigheder ⁽²⁸⁾. Der er dog behov for at gøre mere for på effektiv vis at opfylde forpligtelserne inden for rammerne af EU's biodiversitetsstrategi for 2030.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at være mere ambitiøse og fuldt ud drage fordel af værktøjerne i den fælles fiskeripolitik med henblik på hurtigst muligt at gennemføre de foranstaltninger, som allerede er tilgængelige og er blevet videnskabeligt vurderet. Disse kunne omfatte kortvarig lukning af visse fiskeriområder eller installation af akustiske alarmer, som ifølge den videnskabelige rådgivning ⁽²⁹⁾ vil bidrage til genopretning af bestandene af østersømarsvin og almindelig delfin i Biscayabugten. Hurtig handling vil også bidrage til at reducere antallet af utilsigtede fangster af havfugle i fiskeredskaber og til at beskytte hajer ⁽³⁰⁾. Desuden bør medlemsstaterne forbedre

⁽²⁷⁾ Medmindre andet er angivet, bør henvisninger til "hajer" i dette dokument forstås som henvisninger til alle arter af klassen *Chondrichthyes* (hajer, rokker og havmus).

⁽²⁸⁾ I Østersøen forbereder medlemsstaterne vedtagelsen af foranstaltninger, som skal mindske antallet af utilsigtede fangster af det kritisk truede østersømarsvin ved at lukke områder i overensstemmelse med den videnskabelige rådgivning. I Middelhavet og Sortehavet er medlemsstaterne ved at udarbejde yderligere afhjælpende foranstaltninger inden for rammer af Den Almindelige Kommission for Fiskeri i Middelhavet (GFCM). Foranstaltningerne har til formål at beskytte følsomme arter, f.eks. ved at reducere fangsterne af truede hajer og ved at beskytte ynglepladser. I Sortehavet er der desuden ved at blive udarbejdet foranstaltninger til beskyttelse af stører og marsvin. I den nordøstlige del af Atlanterhavet har de kontraherende parter fastsat foranstaltninger i henhold til Oslo-Paris-konventionen (OSPAR) for at muliggøre genopretning af arter og havfugle, der er truede eller i tilbagegang. For Østersøen har Helsingforskonventionen (HELCOM) til formål at kortlægge højrisikoområder for havfugle og vurdere effektiviteten af de bevaringsbestrebelse, som skal beskytte vandfugle samt fiskearter, der lever nær kysterne, og begrænse pressene på disse.

⁽²⁹⁾ EU's anmodning vedrørende nødforanstaltninger til at hindre bifangster af almindelig delfin (*Delphinus delphis*) og østersømarsvin (*Phocoena phocoena*) i det nordøstlige del af Atlanterhavet (ICES Special Request Advice, Northeast Atlantic ecoregions, offentliggjort den 26. maj 2020).

⁽³⁰⁾ Artikel 21 i og bilag XIII til forordning (EU) 2019/1241.

overvågningssystemerne med henblik på at kortlægge omfanget og fordelingen af de utilsigtede fangster.

Opnåelse af niveauerne for maksimalt bæredygtigt udbytte af kommercielt udnyttede arter er et centralt princip i den fælles fiskeripolitik og bidrager til, at der opnås en god tilstand for bestandene af kommercielt udnyttede arter. Niveauerne for maksimalt bæredygtigt udbytte kan opnås ved at begrænse fangsterne eller fiskeriindsatsen og ved at sikre, at fiskeriet er meget selektivt, således at fiskerne kun fanger målarterne og kun i visse mængder, aldersgrupper og størrelser. Fiskeriet kan også drage fordel af at beskytte vigtige gyde- og ynglepladser for fisk, herunder ved hjælp af strengt beskyttede områder, da de større fiskebestande breder sig til de tilstødende områder.

Der findes efterhånden mange nye og innovative løsninger, der kan gøre fangstmetoderne endnu mere bæredygtige, f.eks. brugen af mere selektive redskaber, overvågningsværktøjer til at kortlægge områder med koncentrationer af ungfisk og foranstaltninger til at undgå fiskeri i sådanne områder⁽³¹⁾. Der er behov for en fælles indsats fra medlemsstaternes side for at udføre og fremskynde arbejdet med nationale foranstaltninger og fælles henstillinger⁽³²⁾ og for at følge henstillingerne fra Den Almindelige Kommission for Fiskeri i Middelhavet (GFCM) om indførelsen og udbredelsen af sådanne innovative værktøjer og metoder. For at opnå dette er det afgørende at skabe effektive incitament og yde støtte til de berørte fiskersamfund og at gøre god brug af de tilgængelige EU-midler.

Kommissionen vil støtte medlemsstaterne ved at søge rådgivning fra videnskabelige institutioner om, hvordan EU-flådens nuværende fiskerimønstre kan forbedres. Om nødvendigt vil Kommissionen, på grundlag af ny videnskabelig rådgivning, også gøre brug af sine gennemførelsesbeføjelser i henhold til forordningen om tekniske foranstaltninger for så vidt angår udformningen af fiskeredskaber⁽³³⁾ for at sikre lige vilkår i gennemførelsen af bestemmelserne om redskabernes selektivitet.

Det er særlig vigtigt og presserende at forbedre bevarelsen af kritisk truede arter, som befiskes kommercielt, f.eks. den europæiske ål. Forvaltningen og bevarelsen af denne vandrende art indebærer håndtering af en række menneskelige aktiviteter, så det er nødvendigt at anlægge en bred tilgang, som omfatter forskellige politikker.

Foranstaltninger til forbedring af fiskeriets selektivitet og reduktion af dets indvirkning på følsomme arter

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- inden udgangen af 2023 at udarbejde tærskelværdier for den maksimale tilladte dødelighedsrate ved utilsigtede fangster af arter, der vælges af

⁽³¹⁾ Som f.eks. dem, der er undersøgt inden for rammer af DISCARDLESS, MINOW og ICES-rådgivningen om innovative redskaber.

⁽³²⁾ Jf. artikel 15 i forordning (EU) 2019/1241 eller artikel 11 i forordning (EU) nr. 1380/2013 (om den fælles fiskeripolitik). Se desuden <https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/Marine%20SWD%20288%20final.pdf>

⁽³³⁾ Artikel 8, stk. 5, og artikel 24, stk. 1, litra a), c), d) og g), i forordning (EU) 2019/1241.

medlemsstaterne ⁽³⁴⁾, som led i gennemførelsen af havstrategirammedirektivet ⁽³⁵⁾. at vedtage fiskeriforvaltningsforanstaltninger til uden ophold at gennemføre disse tærskelværdier ved hjælp af nationale foranstaltninger eller i givet fald ved hjælp af indgivelse af fælles henstillinger.

- at vedtage nationale foranstaltninger eller indgive fælles henstillinger til Kommissionen med henblik på at minimere bifangsterne (eller reducere dem til niveauer, som muliggør fuld genopretning af populationerne) af:
 - senest ved udgangen af 2023: marsvin i Østersøen, Sortehavet og Atlanterhavet ud for Den Iberiske Halvø samt almindelig delfin i Biscayabugten ⁽³⁶⁾
 - senest ved udgangen af 2024: havengel, skade, guitarfisk, malteserrokke, stor hvid haj, sandtigerhaj, lille sandtigerhaj, sommerfuglerokke, stør, havskildpadde, balearskråpe og munkesæl
 - senest i 2030: de resterende følsomme marine arter, som risikerer at blive fanget utilsigtet ⁽³⁷⁾, idet der gives prioritet til de arter, der har "ugunstig bevarelsesstatus" eller er truet af udryddelse.
- senest ved udgangen af juni 2024 at forbedre beskyttelsen af europæisk ål ved at vedtage eller ajourføre eksisterende ålforvaltningsplaner i henhold til ålforordningen ⁽³⁸⁾ i lyset af ny viden og på grundlag af den rapport, der er omhandlet i ålforordningens artikel 9, med henblik på at styrke bevarelses- og forvaltningsforanstaltningerne.

I ålforvaltningsplanerne bør der fokuseres på: i) fiskeriets påvirkning (både kommercielt og rekreativt fiskeri og på alle stadier af arternes livscyklus) og ii) påvirkninger, som ikke er fiskerirelaterede, ved hjælp af tilknyttet lovgivning, f.eks. vandrammedirektivet ⁽³⁹⁾, habitatdirektivet ⁽⁴⁰⁾ og havstrategirammedirektivet. Planerne bør omfatte en indsats for at genoprette ålehabitater, forbedre forbindelserne mellem floder, fjerne hindringer for migration og forbedre det grænseoverskridende samarbejde.

⁽³⁴⁾ "Arter af fugle, pattedyr, krybdyr samt arter af fisk og blæksprutter, der ikke udnyttes erhvervsmæssigt, som trues af utilsigtet bifangst i regionen eller subregionen.", jf. Kommissionens afgørelse (EU) 2017/848, bilaget, del II, Kriterier og metodiske standarder, specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering af havområdets væsentlige egenskaber og karakteristika og nuværende miljøtilstand i henhold til artikel 8, stk. 1, litra a), i direktiv 2008/56/EF.

⁽³⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet).

⁽³⁶⁾ Eksempelvis ved fuldt ud at gennemføre anbefalingerne i den rådgivning, som ICES fremsatte for 2023 som svar på EU's anmodning om yderligere rådgivning om afhjælpende foranstaltninger til reduktion af bifangster af almindelig delfin (*Delphinus delphis*) i Biscayabugten. I rapport fra ICES' rådgivende udvalg, 2023. Rådgivning fra ICES for 2023, sr.2023.01. <https://doi.org/10.17895/ices.advice.21946634> eller foranstaltninger med en tilsvarende virkning.

⁽³⁷⁾ Som defineret i fodnote 35.

⁽³⁸⁾ Rådets forordning (EF) nr. 1100/2007 af 18. september 2007 om foranstaltninger til genopretning af bestanden af europæisk ål (EUT L 248 af 22.9.2007, s. 17).

⁽³⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

- senest i marts 2027 at ajourføre programmerne under havstrategirammedirektivet, så de omfatter passende foranstaltninger mod tab og kassering af fiskeredskaber og fiskerirelateret havaffald, på grundlag af tilgange kortlagt i den fælles gennemførelsesstrategi for havstrategirammedirektivet.
- senest i 2030 at fremlægge og gennemføre yderligere foranstaltninger til at øge selektiviteten på grundlag af det arbejde, der er udført af Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF), GFCM og andre videnskabelige institutioner, f.eks. Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES), idet der begyndes med de fiskebestande, hvor der forventes de største biologiske gevinster. Foranstaltningerne bør omfatte:
 - nye og innovative redskaber, som skal reducere fangsterne af småfisk
 - område- eller tidsspecifikke foranstaltninger, hvor der er tydelig dokumentation for høje koncentrationer af fisk under den bevarelsesmæssige mindstereferencetørrelse.
- senest i 2030 at oprette nye og effektivt forvaltede beskyttede havområder, som sikrer streng beskyttelse af vigtige gyde- og ynglepladser for fisk.

Kommissionen vil:

- i 2023 anmode STECF om som led i sit igangværende arbejde ⁽⁴¹⁾ at levere rådgivning om:
 - evaluering af, hvilke størrelser fisk ⁽⁴²⁾ der er bedst egnet til fangst i fiskeredskaber for at opnå det største udbytte på lang sigt
 - forbedring af fiskeredskaberne under hensyntagen til selektivitet, målarternes sammensætning, de langsigtede gevinster og de samfundsmæssige og økonomiske konsekvenser i overgangsfasen.
- senest ved udgangen af 2024 i forbindelse med rapporten om gennemførelsen af forordningen om tekniske foranstaltninger vurdere fangsten, opbevaringen om bord, omladningen, landingen og salget af arter, der er truet af udryddelse eller har "ugunstig bevarelsesstatus" i henhold til habitatdirektivet.
- senest ved udgangen af 2024 forberede vedtagelsen af gennemførelsesbestemmelser i henhold til forordningen om tekniske foranstaltninger med henblik på:
 - at forbedre fiskeredskabernes selektivitet
 - at udarbejde detaljerede specifikationer for anordninger til udelukkelse af skildpadder fra rejtrawl i EU-farvande i Det Indiske Ocean og det vestlige Atlanterhav
 - at fastsætte regler for skræmmeliner og vægtede liner i alle havområder.

⁽⁴¹⁾ Som bygger på STECF's arbejde vedrørende tekniske foranstaltninger: STECF EWG 20-02, <https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002>, og STECF 21-07, <https://stecf.jrc.ec.europa.eu/ewg2107>.

⁽⁴²⁾ Kommercielle arter som anført på listen i bilag XIV til forordning (EU) 2019/1241.

- så snart der foreligger tærskelværdier i henhold til havstrategirammedirektivet, anvende værktøjerne i den fælles fiskeripolitik ⁽⁴³⁾ til at foreslå grænser for utilsigtede fangster af de arter, der er omfattet af tærskelværdierne.

Mindskelse af fiskeriets indvirkning på havbunden

Sunde havbundshabitater er en vigtig del af sunde marine økosystemer. Deres rige biodiversitet udgør yngle- og gydepladser for mange arter og bidrager til at bevare marine fødenets struktur og funktion samt til at regulere klimaet.

Fiskeri med visse mobile bundsløbende redskaber (mobilt bundfiskeri) ⁽⁴⁴⁾, særlig fiskeri med bundtrawl, er blandt de mest udbredte og skadelige aktiviteter for havbunden og dens habitater ⁽⁴⁵⁾. I øjeblikket anses 79 % af havbunden ved kysterne for at være fysisk forstyrret, primært på grund af fiskeri med bundtrawl, og en fjerdedel af EU's kystområder har sandsynligvis mistet sine havbundshabitater ⁽⁴⁶⁾. De mest intensivt befiskede områder befiskes med trawl over 10 gange om året ⁽⁴⁷⁾.

Vores have, navnlig havsedimenter, er et stort naturligt kulstofdræn. Det anerkendes i stigende grad, hvor vigtigt det er at lagre og bevare blåt kulstof i marine habitater for at tackle klimaændringerne ⁽⁴⁸⁾. Selv om vi endnu ikke har den samme viden om marine kulstofdræn, som vi har om landbaserede kulstofdræn, peger nyligt fremlagt dokumentation ⁽⁴⁹⁾ på, at forstyrrelser af havbundens sedimenter har en direkte indvirkning på havbundens evne til at lagre kulstof.

Havbundens biodiversitet kan dog genoprettes, hvis presset mindskes, f.eks. ved at reducere mobilt bundfiskeri ⁽⁵⁰⁾. Dette giver store fordele for økosystemerne og samfundet,

⁽⁴³⁾ Eksempelvis forordninger om fiskerimuligheder i overensstemmelse med videnskabelig rådgivning.

⁽⁴⁴⁾ Jf. tabel 1 i STECF's rapport "Support of the Action plan to conserve fisheries resources and protect marine ecosystems" (STECF-OWP-22-01), F. Bastardie og H. Doerner, redaktør(er), EUR 28359 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-52911-8, doi:10.2760/25269, JRC129455. Listen omfatter skabere (trukket af fartøj), mekaniserede skrabere, herunder sugeskrabere, skovlbundtrawl, skovldobbeltrawl, bundtrawl til partrawling, landdragningsvod, snurrevod, vod trukket af to fartøjer, skotsk snurrevod (flyshootervod), vod brugt fra fartøj og bomtrawl.

⁽⁴⁵⁾ Det blev konstateret, at fiskeri var den mest omfattende menneskelige aktivitet, der forstyrrer havbunden på tværs af Europas regionale have. En foreløbig vurdering viste, at i Nordsøen var bundfiskeri ansvarligt for 95 % af de forstyrrelser, som forårsagede fysisk slitage (ICES 2019). Desuden vurderede Det Europæiske Miljøagentur, at 79 % af havbunden ved EU's kyster forstyrres af fiskeri med bundtrawl (Europa-Kommissionen, rapport om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet, 2020).

⁽⁴⁶⁾ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF) (COM(2020) 259 final).

⁽⁴⁷⁾ <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/bottom-trawl-fishing-intensity-in>.

⁽⁴⁸⁾ FN's konference i 2022 til støtte for gennemførelsen af verdensmål nr. 14 for bæredygtig udvikling, "[Our ocean, our future, our responsibility: draft declaration](#)", Lissabon, 27. juni – 1. juli 2022.

⁽⁴⁹⁾ Det Europæiske Miljøagentur, "Carbon stocks and sequestration in terrestrial and marine ecosystems: a lever for nature? A quick scan for terrestrial and marine EUNIS habitat type", Wageningen, november 2020. Se desuden: Cavan & Hill, [2021](#); Duarte et al., [2020](#); Luisetti et al., [2019](#); Pusceddu et al., [2014](#).

⁽⁵⁰⁾ Se f.eks.: Hiddink, J.G., et al, "[Global analysis of depletion and recovery of seabed biota after bottom trawling disturbance](#)", Proceedings of the National Academy of Sciences, 2017.

herunder fiskeriet, i form af fiskebestandenes genopretning og øgede biomasse, og bidrager til at undgå en forringelse af havmiljøet.

EU-retten fastsætter allerede krav om beskyttelse og genopretning af havbunden. Miljølovgivningen kræver, at medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at beskytte havbunden med henblik på at opnå "god miljøtilstand" for EU-farvandene ⁽⁵¹⁾. De skal også træffe de nødvendige foranstaltninger i Natura 2000-havområder for at bidrage til at opnå eller bevare "gunstig bevaringsstatus" for visse havbundshabitater.

Fiskeriforvaltningsbestemmelserne forbyder mobilt bundfiskeri i Middelhavet i snævre kystområder og dybere end 1 000 m, og i Atlanterhavet forbyder de fiskeri med bundtrawl dybere end 800 m, idet der er lukket for bundfiskeri i et område på 16 419 km² med følsomme marine økosystemer ⁽⁵²⁾. Bundfiskeri begrænses desuden i særlig følsomme områder ved hjælp af forskellige foranstaltninger og forordninger ⁽⁵³⁾.

Derudover har nogle medlemsstater taget skridt til at forbyde eller begrænse bundfiskeri i visse områder ved hjælp af nationale foranstaltninger og indgivelse af fælles henstillinger i henhold til den fælles fiskeripolitik ⁽⁵⁴⁾ som grundlag for delegerede forordninger. I november 2022 besluttede GFCM på grundlag af et forslag fra EU at vurdere den potentielle virkning af at ændre dybdegrænserne i de nuværende fiskerirestriktioner på dybder mellem 600 m og 800 m med henblik på eventuelt at fastsætte restriktioner i områder med lavere vand.

Ikke desto mindre er mobilt bundfiskeri generelt stadig udbredt i EU-farvande. I det nordøstlige Atlanterhav finder det f.eks. sted i 80-90 % af de områder, hvor der kan drives fiskeri ⁽⁵⁵⁾, herunder i mange Natura 2000-havområder og andre beskyttede havområder. Dette underminerer opnåelsen af de globale bevarelsesmål, der er fastsat i konventionen om den biologiske mangfoldighed ⁽⁵⁶⁾, og medfører en risiko for at true fremskridtene, når det drejer sig om modvirkning af klimaændringer.

Mobilt bundfiskeris indvirkning på havmiljøet bringer også fiskeriets bæredygtighed og tilgængeligheden af fisk på mellemlang og lang sigt i fare. Det skader ikke kun de økosystemer, som fiskeriet er afhængigt af, men er også ekstremt brændstofintensivt og

⁽⁵¹⁾ Som krævet i direktiv 2008/56/EF.

⁽⁵²⁾ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/1614 af 15. september 2022 om fastlæggelse af de eksisterende dybhavsfiskeriområder og opstilling af en liste over områder, hvor sårbare marine økosystemer vides at forekomme eller sandsynligvis forekommer (EUT L 242 af 19.9.2022, s. 1).

⁽⁵³⁾ Eksempelvis bilag II til forordning (EU) 2019/1241.

⁽⁵⁴⁾ Siden 2013 er medlemsstaterne i fem fælles henstillinger blevet enige om at begrænse fiskeri med bundtrawl i adskillige områder i det udvidede Nordsøområde og Østersøen, bl.a. for at beskytte økologisk sårbare rev. Der er også vedtaget nationale foranstaltninger i nogle medlemsstater. Det drejer sig om foranstaltninger, der er omfattet af forvaltningsplaner i henhold til Middelhavsforordningen, og om foranstaltninger, der er truffet inden for rammerne af GFCM.

⁽⁵⁵⁾ Det Internationale Havundersøgelsesråds (ICES) rådgivning for de europæiske farvande i Atlanterhavet og Østersøen, "EU request on how management scenarios to reduce mobile bottom fishing disturbance on seafloor habitats affect fisheries landing and value", ICES Special Request Advice, 24. juni 2021.

Ifølge denne rådgivning fra ICES er der blevet kortlagt tilsvarende mønstre i Middelhavet og Sortehavet, selv om forskelle i metoderne betyder, at resultaterne ikke er direkte sammenlignelige.

⁽⁵⁶⁾ [Dureuil et al., "Elevated trawling inside protected areas undermines conservation outcomes in a global fishing hot spot", Science 362, 1403–1407 \(2018\), DOI: 10.1126/science.aau05.](#)

medfører betragtelige omkostninger for sektoren og et særlig stort CO₂-fodaftryk⁽⁵⁷⁾. Mobilt bundfiskeri er i sagens natur blandt de mindst selektive fangstmetoder og giver en uforholdsmæssig stor mængde uønskede fangster⁽⁵⁸⁾ og udsmid. Udsmid er særlig bekymrende, navnlig på et tidspunkt, hvor EU søger at mindske fødevarespild⁽⁵⁹⁾, hvilket er et særdeles relevant emne i den bredere debat om den globale fødevarerikthed.

Der er behov for resolut handling for at beskytte og genoprette havbunden, herunder ved at gå væk fra mobilt bundfiskeri, samtidig med at det sikres, at denne teknik ikke erstattes af tilsvarende eller værre alternativer. Det er nødvendigt hurtigst muligt at beskytte og genoprette havbundshabitater i beskyttede havområder, særlig i betragtning af deres betydning som hotspots for EU's marine biodiversitet, deres potentiale til at øge fiskebestandene og de mangeårige retlige forpligtelser til at forvalte dem på effektiv vis.

For at nå målene i EU's biodiversitetsstrategi om at beskytte 30 % af EU's have opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til fuldt ud at gøre brug af værktøjerne i den fælles fiskeripolitik og at udfase mobilt bundfiskeri i alle beskyttede havområder senest i 2030. Til at begynde med bør medlemsstaterne senest ved udgangen af marts 2024 vedtage nationale foranstaltninger eller, hvor det er relevant, fremlægge fælles henstillinger for de regionale grupper om at forbyde mobilt bundfiskeri i de beskyttede havområder, der er udpeget som Natura 2000-lokaliteter i henhold til habitatdirektivet, som beskytter havbunden og de marine arter. Mobilt bundfiskeri bør heller ikke tillades i nyetablerede beskyttede havområder.

På grundlag af resultaterne af de tilsagn, medlemsstaterne har afgivet om at opfylde biodiversitetsstrategien, når det drejer sig at beskytte mindst 30 % af EU's have, bør medlemsstaterne i deres beslutninger om fiskeriforvaltning følge videnskabelig rådgivning og tage højde for foranstaltningernes samlede virkning på de marine økosystemer. Medlemsstaterne skal navnlig undgå at give anledning til ændringer i fangstmetoderne, som kan forårsage skade, f.eks. ved at øge indvirkningen på marine økosystemer eller følsomme arter gennem brug af andre typer fiskeredskaber.

Med udviklingen af mere innovative værktøjer, som er udformet til at begrænse konsekvenserne af anvendelsen af disse typer fiskeredskaber, er det afgørende at fortsætte drøftelserne med sektoren med henblik på at stimulere yderligere innovation og indførelsen af nye løsninger, der kan anvendes i praksis. Dette er også væsentligt for at sikre, at de foranstaltninger, der er truffet, forbliver egnede til formålet og holder trit med den teknologiske udvikling.

⁽⁵⁷⁾ Sala, A., Damalas, D., Labanchi, L. et al. "Energy audit and carbon footprint in trawl fisheries". *Sci Data* 9, s. 428 (2022). <https://doi.org/10.1038/s41597-022-01478>

⁽⁵⁸⁾ IPBES (2022): "Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services" (resumé af den tematiske vurdering af bæredygtig anvendelse af vilde arter fra Den Mellemsstatslige Videnspolitikplatform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelser til brug for politiske beslutningstagere). J.-M. Fromentin, M.R. Emery, J. Donaldson, M.-C. Danner, A. Hallosserie, D. Kieling, G. Balachander, E.S. Barron, R.P. Chaudhary, M. Gasalla, M. Halmy, C. Hicks, M.S. Park, B. Parlee, J. Rice, T. Ticktin, og D. Tittensor (red.). IPBES' sekretariat, Bonn, Tyskland. 33 sider. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6425599>

⁽⁵⁹⁾ Revisionen af affaldsrammedirektivet, som efter planen skal finde sted i 2023, vil bidrage til at reducere fødevarespild i overensstemmelse med De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling og Kommissionens prioriteter for 2023.

I overensstemmelse med målene i havstrategirammedirektivet og den foreslåede forordning om naturgenopretning skal havbunden beskyttes og genoprettes, også uden for de beskyttede havområder. Med henblik herpå bør medlemsstaterne hurtigt nå til enighed om og gennemføre tærskelværdierne for havbundens integritet, som i øjeblikket er under udarbejdelse i henhold til havstrategirammedirektivet.

Foranstaltninger til mindskelse af fiskeriets indvirkning på havbunden

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- senest medio 2023 at afslutte vedtagelse af tærskelværdier for det maksimale tilladte havbundsområde, der må gå tabt eller blive negativt påvirket af pres fra menneskelige aktiviteter, som led i den fælles gennemførelsesstrategi for havstrategirammedirektivet⁽⁶⁰⁾. De bør uden ophold vedtage nationale foranstaltninger eller, hvor det er relevant, indgive fælles henstillinger med henblik på at gennemføre disse tærskelværdier.
- senest ved udgangen af marts 2024:
 - at vedtage nationale foranstaltninger eller, om nødvendigt, fremlægge fælles henstillinger for de regionale grupper om at forbyde mobilt bundfiskeri i beskyttede havområder, der er udpeget som Natura 2000-lokaliteter i henhold til habitatdirektivet, som beskytter havbunden og de marine arter
 - at fremlægge en generel skitse⁽⁶¹⁾ for, hvordan hver medlemsstat agter at sikre, at mobilt bundfiskeri er udfaset i alle beskyttede havområder i senest 2030. De bør, for mindst 20 % af hver medlemsstats havområde, fremlægge en mere detaljeret plan over de nationale foranstaltninger og fælles henstillinger, som skal udarbejdes, herunder som minimum detaljerede oplysninger vedrørende kortlægningen af områder, hvor mobilt bundfiskeri bør forbydes, og oplysninger om de medlemsstater og flåder, som vil blive berørt af foranstaltningerne i disse områder.
- at vedtage nationale foranstaltninger og, hvor det er relevant, fremlægge fælles henstillinger for Kommissionen for at sikre, at mobilt bundfiskeri udfases i alle beskyttede havområder senest i 2030.

Kommissionen vil:

- overvåge og spore fremskridtene i forbindelse med de fælles henstillinger i medlemsstaternes regionale grupper.
- støtte udviklingen og indførelsen af innovative løsninger, der har til formål at begrænse de negative konsekvenser af bundfiskeriet, og som bygger på en anmodning til ICES om rådgivning om innovative fiskeredskaber. Rådgivningen ventes inden udgangen af 2023.

(60) Jf. artikel 4 i forordning (EU) 2017/848.

(61) Denne planlægning bør udgøre en del af de køreplaner, der er omhandlet i kapitel 7.

3. SIKRING AF EN RETFÆRDIG OG RIMELIG OMSTILLING FOR ALLE

I den europæiske grønne pagt, som er Europas nye strategi for økonomisk vækst, er der fastsat foranstaltninger til at opnå en retfærdig og rimelig omstilling af samfundet og økonomien med henblik på at nå frem til en inklusiv og virkelig bæredygtig udviklingsmodel. Retfærdighed og inklusion er forudsætningerne for, at den grønne omstilling kan lykkes.

Bedre bevarelse og beskyttelse af marine arter og habitater har tydelige fordele for samfundet og økonomien, navnlig for fisker- og kystsamfund, hvis indtægter afhænger direkte af sunde marine økosystemer. Eksempelvis har videnskabsfolk skønnet, at hvis 30 % af havene blev beskyttet, kunne de årlige fangster på verdensplan øges med 8 mio. ton, hvilket er ca. 10 % af de fangster, der tages i dag ⁽⁶²⁾.

Selv om omstillingen er nødvendig og til gavn for samfundet og økonomien, og selv om de nuværende udfordringer for sektoren som følge af covid-19-pandemien og krig, bl.a. de stigende energipriser, ikke er knyttet til foranstaltningerne i denne handlingsplan, herunder den gradvise udfasning af bundfiskeri i alle beskyttede havområder, vil denne udfasning navnlig have sociale og økonomiske konsekvenser for visse operatører og samfund ⁽⁶³⁾, og det er derfor nødvendigt at sikre, at omstillingen foregår på rimelig vis. Konsekvenserne kan variere fra små ændringer i fiskeriet, som let kan absorberes, til større ændringer i driften, som kræver afbødende foranstaltninger for at hjælpe fiskerne, deres samfund og operatørerne i hele forsyningskæden med at tilpasse sig til de bredere strukturelle ændringer. Hvor det er muligt, kan konsekvenserne delvist opvejes ved at flytte fiskeriet til andre fiskeriområder.

Samtidig forventes konsekvenserne i højere grad at påvirke de samfund, der er afhængige af fiskeriet, og hvor den økonomiske diversificering i øjeblikket er begrænset. Det er derfor vigtigt at sikre, at omstillingen sker gradvist, og at medlemsstaterne tager højde for lokalsamfundenes særlige behov og støtter dem i omstillingen, herunder ved hjælp af finansiel støtte. I lighed med erfaringerne i forbindelse med indførelsen af målet om maksimalt bæredygtigt udbytte er det vigtigt at anerkende, at der på mellemlang til lang sigt vil blive kompenseret for ændringer af praksis i fiskerisektoren, i takt med at fiskebestandene genoprettes og kommercielt befiskede arter breder sig fra beskyttede havområder til andre fiskeriområder.

På kort sigt vil de økonomiske konsekvenser for sektoren også skyldes de øgede energipriser. Den gradvise omstilling fra brændstofintensivt fiskeri med bundtrawl til mindre energiintensive fangstmetoder kan også skabe store besparelser. Dette er fuldt ud i overensstemmelse med Kommissionens mål om at gå bort fra fossile brændstoffer hurtigst muligt og dens ambition om at støtte EU's fiskeriflåde og akvakultursektor i deres strukturelle energiomstilling. Til at ledsage omstillingen har Kommissionen i forbindelse med revisionen af EU's energibeskatningsdirektiv ⁽⁶⁴⁾ også fremsat forslag om indførelse

⁽⁶²⁾ Sala, E., Mayorga, J., Bradley, D. et al. "Protecting the global ocean for biodiversity, food and climate". Nature 592, s. 397 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03371-z>

⁽⁶³⁾ Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – "Support of the Action plan to conserve fisheries resources and protect marine ecosystems" (STECF-OWP-22-01), Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2022. Findes på: https://www.researchgate.net/publication/360642059_Scientific_Technical_and_Economic_Committee_for_Fisheries_STECF_-_Support_of_the_Action_plan_to_conserve_fisheries_resources_and_protect_marine_ecosystems

⁽⁶⁴⁾ Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet (EUT L 283 af 31.10.2003, s. 51).

af en brændstofafgift, og Kommissionen fremlægger samtidig med denne handlingsplan også et initiativ om energiomstilling.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at tilskynde fiskersamfundene til at foretage den omstilling, der er beskrevet i denne handlingsplan, støtte dem heri, og hjælpe dem til at styrke deres modstandsdygtighed, innovere og tilpasse sig. Dette omfatter en bedre udnyttelse af den støtte, der er til rådighed gennem EU's finansieringsinstrumenter, navnlig støtte til innovation og diversificering af økonomiske aktiviteter, støtte til energiomstillingen og øget redskabsselektivitet. Talrige eksempler viser, at effektiv brug af EU-midler kan gøre en forskel, men tidligere var den andel af EU-midlerne, som blev benyttet til at støtte beskyttelsen af havet, for lille ⁽⁶⁵⁾. Som Revisionsretten bekræfter, er der tydeligvis plads til at gøre bedre brug af det tilgængelige EU-budget.

De midler, der skal anvendes til dette formål, er primært fra Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) ⁽⁶⁶⁾ og LIFE⁽⁶⁷⁾-programmet. De spiller en central rolle med hensyn til at støtte de politiske mål for klimaet og biodiversiteten. Desuden arbejder Kommissionen tæt sammen med medlemsstaterne om at sikre, at hvert program bidrager til at nå de horisontale mål, der er fastsat i den flerårige finansielle ramme for disse målsætninger ⁽⁶⁸⁾.

Som fremhævet i Kommissionens "Find your EU funding programme for the environment" ⁽⁶⁹⁾ omfatter andre finansieringskilder Horisont Europa ⁽⁷⁰⁾, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (herunder Interreg) ⁽⁷¹⁾, Den Europæiske Socialfond Plus ⁽⁷²⁾, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne ⁽⁷³⁾, Connecting Europe-faciliteten og genopretnings- og

⁽⁶⁵⁾ Særberetning fra Revisionsretten nr. 26/2020, "Havmiljø: EU-beskyttelsen spænder vidt, men stikker ikke dybt", s. 46.

⁽⁶⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1139 af 7. juli 2021 om oprettelse af Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om ændring af forordning (EU) 2017/1004. 13 % af midlerne forvaltes direkte af Kommissionen.

⁽⁶⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/783 af 29. april 2021 om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1293/2013 (EUT L 172 af 17.5.2021).

⁽⁶⁸⁾ For så vidt angår EHFAF's budget på 5,3 mia. EUR, som er til rådighed for medlemsstaterne for perioden 2021-2027, planlægges det i medlemsstaternes udkast til programmer at tildele 29 % af budgettet til biodiversitet og 56 % til klimaændringer (status pr. 28. september 2022). LIFE-programmet har et budget på 5,43 mia. EUR for perioden 2021-2027 og finansierer projekter til beskyttelse og bevaring af havmiljøet og mindskelse af presset på de marine økosystemer.

⁽⁶⁹⁾ DOI 10.2779/768079.

⁽⁷⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/695 af 28. april 2021 om oprettelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation — og om reglerne for deltagelse og formidling.

⁽⁷¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1301/2013 af 17. december 2013 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og om særlige bestemmelser vedrørende målet om investeringer i vækst og beskæftigelse.

⁽⁷²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+).

⁽⁷³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

resiliensfaciliteten ⁽⁷⁴⁾. Medlemsstaterne bør anvende dem strategisk, øge den nationale finansiering og tilskynde til investeringer fra den private sektor for at kanalisere støtte til omstillingen, f.eks. ved at anvende intelligente specialiseringsstrategier for en bæredygtig blå økonomi. Kommissionen vil fortsat yde fuld støtte til medlemsstaterne på dette område.

Det er vigtigt fuldt ud at gøre brug af mulighederne for diversificering og innovation, idet der begyndes med de muligheder, der er kortlagt i den nye strategi for en bæredygtig blå økonomi i EU ⁽⁷⁵⁾. Denne strategi har til formål at udvikle nye forretningsmodeller med henblik på at reducere sektorens miljøaftryk ved hjælp af digitalisering og brugen af innovative redskaber og teknikker. For at sikre, at de fiskersamfund, der er i gang med omstillingen, har fuld adgang til den række muligheder for økonomisk diversificering, der udspringer af andre sektorer i den blå økonomi, vil Kommissionen iværksætte en drøftelse på det kommende blå forum, som finder sted i maj 2023 og involverer forskellige interessenter og grupper, som opererer til havs.

Målrettede uddannelses- og opkvalificeringsprogrammer, der gennemføres med EU-støtte under fondene Erasmus+, EHFAF eller ESF+, kan også bidrage til at bygge bro til andre sektorer i den blå økonomi som f.eks. algeproduktion og regenerativt havbrug ⁽⁷⁶⁾, vedvarende energi og bæredygtig akvakultur. Øget miljømæssig bæredygtighed, f.eks. ved hjælp af effektivt forvaltede beskyttede havområder, kan give yderligere eller alternative indkomstmuligheder for lokale fiskersamfund, eksempelvis naturturisme og velforvaltet rekreativt fiskeri. Fiskerne kan også få adgang til EU-støtte til at bistå dem i deres rolle som "forvaltere af havet". Adskillige positive eksempler ⁽⁷⁷⁾ viser allerede, hvordan dette partnerskab kan hjælpe fiskerne med at bjerge og indsamle affald og tabte fiskeredskaber.

Foranstaltninger til at opnå en retfærdig og rimelig omstilling og maksimere anvendelsen af de tilgængelige midler

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at:

- træffe foranstaltninger til at indføre tilstrækkelig finansiering ved på strategisk vis at mobilisere de ressourcer, der er tilgængelige fra EU og nationale eller private finansieringskilder, for navnlig at fremme projekter, som:
 - støtter anvendelsen af mindre skadelige fangstmetoder og projekter, som gennemfører det EU-dækkende Natura 2000-net, med det formål at nå målene i denne handlingsplan og de behov, der er kortlagt i medlemsstaternes prioriterede aktionsplaner ⁽⁷⁸⁾
 - hjælper fiskersamfundene til at omstille sig til mere selektive, mindre skadelige og mindre brændstofforbrugende fangstmetoder.

Kommissionen vil:

⁽⁷⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

⁽⁷⁵⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en ny strategi for en bæredygtig blå økonomi i EU — Omstilling af EU's blå økonomi med henblik på en bæredygtig fremtid (COM(2021) 240 final).

⁽⁷⁶⁾ Regenerativt havbrug er dyrkning af tang og skaldyr i undervandshaver langs kysten.

⁽⁷⁷⁾ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news/joining-hands-eu-fight-marine-litter-2021-09-29_en og <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-175441?&lg=EN/EN>.

⁽⁷⁸⁾ Vedtaget af medlemsstaterne i henhold til artikel 8 i habitatdirektivet.

- lette adgang til finansieringsmuligheder ved at:
 - organisere og være vært ved en workshop i løbet af 2023 for medlemsstaterne, som har til formål at vejlede i og fremme brugen af finansiering til at gennemføre denne handlingsplan
 - arbejde tæt sammen med medlemsstaterne i forbindelse med overvågningen af gennemførelsen af EHFAF for at tilskynde til, at der gennemføres specifikke foranstaltninger til støtte for målene i denne handlingsplan, og at der gøres brug af de supplerende finansieringsmuligheder, der er tilgængelige fra andre programmer, herunder LIFE-programmet
 - gennemføre strategier for intelligent specialisering for at prioritere regional forskning og investeringer i innovation i sektorerne i den blå økonomi, herunder fiskerisektoren.
- senest ved udgangen af 2023 indføre en tilskudsordning inden for rammerne af EHFAF (direkte forvaltning) til en værdi af over 7 mio. EUR til støtte for projekter, som bidrager til udviklingen af den næste generations færdigheder inden for den blå økonomi og giver muligheder for attraktive og bæredygtige maritime karrierer.

4. STYRKELSE AF VIDENBASEN, FORSKNING OG INNOVATION

Udformningen og udviklingen af initiativer til at forvalte fiskeriet og beskytte havmiljøet kræver en solid videnbase, som på sin side forudsætter systematisk dataindsamling og videnskabelig overvågning på grundlag af robuste metoder. Selv om manglen på fuldstændige videnskabelige oplysninger ikke kan retfærdiggøre udskydelse eller undladelse af at træffe de nødvendige foranstaltninger, understreger denne mangel behovet for større investeringer i at kortlægge og lukke huller i vores viden.

Medlemsstaterne anvender en række tilgange og en kombination af instrumenter til at overvåge de marine økosystemer og presset på miljøet, særlig gennem rammen for dataindsamling⁽⁷⁹⁾ og overvågningsprogrammer inden for rammerne af havstrategirammedirektivet, fugledirektivet⁽⁸⁰⁾ og habitatdirektivet. Der er imidlertid behov for en større indsats for at sikre, at overvågningen og dataindsamlingen er tilstrækkelig til at vurdere fiskeriets indvirkning på marine habitater og arter.

Dette arbejde bør omfatte udformning af målrettede overvågningsprogrammer for at forbedre observationer og rapportering af arter, der utilsigtet fanges som bifangster. Programmerne bør omfatte fiskeri med høj risiko og de potentielle konsekvenser af de aktiviteter, der udøves af alle flådesegmenter, også mindre fartøjer. De bør også omfatte en undersøgelse af data vedrørende rekreativt fiskeri, herunder lystfiskerbåde og deres

⁽⁷⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1004 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af en EU-ramme for indsamling, forvaltning og anvendelse af data i fiskerisektoren samt støtte til videnskabelig rådgivning vedrørende den fælles fiskeripolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 199/2008 (EUT L 157 af 20.6.2017, s. 1). EU's flerårige program for dataindsamling som fastsat i Kommissionens delegerede afgørelse (EU) 2021/1167.

⁽⁸⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fugledirektivet) og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

indvirkning på bestandene og havmiljøet. Den ajourførte og moderniserede kontrolforordning ⁽⁸¹⁾ vil, når den bliver vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet, spille en vigtig rolle i gennemførelsen af disse forbedringer.

Der er også behov for mere forskning og dataindsamling for at opbygge viden om havbundens status og fiskeriets indvirkning på havbundshabitater, herunder fordelingen og hyppigheden af bundfiskeriet ⁽⁸²⁾ og indvirkningen heraf på kulstofbinding. Kommissionen vil iværksætte en undersøgelse for at kvantificere kulstoflagringskapaciteten for forskellige typer havbundshabitater i EU-farvande og bundfiskeriets potentielle indvirkning på denne kapacitet.

Overgangen til mere selektive og mindre miljøskadelige fangstmetoder kræver en systematisk vurdering af omkostningerne og fordelene for at hjælpe fiskerne, andre erhverv i sektoren og samfundet som helhed. Dette kræver bedre modelleringsmetoder for at forudsige og vurdere de samfundsmæssige, økonomiske og miljømæssige virkninger af nuværende og fremtidige bevarelsesforanstaltninger. Senest ved udgangen af 2023 vil Kommissionen begynde at udvikle et modelleringsværktøj til at indarbejde begrebet "naturkapital" i forbindelse med økonomiske afgørelser. Dette vil omfatte en vurdering og kvantificering af både den økonomiske værdi af havøkosystemtjenesterne og de socioøkonomiske omkostninger og fordele ved at opretholde et sundt havmiljø.

Det er afgørende at sende anmodninger om videnskabelig rådgivning til organer, som f.eks. ICES og STECF, for at sikre, at politikken følger den bedste foreliggende videnskabelige rådgivning. Derfor og i lyset af de lovgivningsmæssige krav i den fælles fiskeripolitik om at høre STECF om afledt ret omfatter sammensætningen af det nye STECF (2022-2025) ekspertise på de områder, der er særlig relevante for at gennemføre og støtte denne handlingsplan.

Det Europæiske Miljøagentur yder også afgørende støtte til Kommissionen, når det drejer sig om at kortlægge og vurdere sammenhængen af nettet af beskyttede havområder i EU-farvande og vurdere de marine arters, habitaters og økosystemers tilstand og presset på dem. I Det Europæiske Miljøagents støtte til gennemførelsen af biodiversitetsstrategien fokuseres der på beskyttede områder, herunder på sporing af fiskeriforvaltningsforanstaltningerne i beskyttede havområder, og støtten vil navnlig være relevant for det arbejde, der er skitseret i denne handlingsplan. Kommissionen har til hensigt at styrke samarbejdet med Det Europæiske Miljøagentur for at hjælpe med at gennemføre handlingsplanen, bl.a. ved at tilpasse de nuværende miljørapporteringssystemer.

Det Europæiske Havobservations- og Datanetværk (EMODnet) vil også understøtte den effektive gennemførelse af handlingsplanen, da det er et vigtigt værktøj til at opbygge videnbasen for de europæiske have. EMODnet giver fri og ubegrænset adgang til havdata, der indsamles på stedet, og dækker syv tematiske discipliner ⁽⁸³⁾. EMODnet og

⁽⁸¹⁾ Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 af 20. november 2009 om oprettelse af en kontrolordning for Unionen med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik, om ændring af forordning (EF) nr. 847/96, (EF) nr. 2371/2002, (EF) nr. 811/2004, (EF) nr. 768/2005, (EF) nr. 2115/2005, (EF) nr. 2166/2005, (EF) nr. 388/2006, (EF) nr. 509/2007, (EF) nr. 676/2007, (EF) nr. 1098/2007, (EF) nr. 1300/2008, (EF) nr. 1342/2008 og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2847/93, (EF) nr. 1627/94 og (EF) nr. 1966/2006. (EUT L 343 af 22.12.2009, s. 1).

⁽⁸²⁾ Dataregistrering i henhold til den ajourførte og moderniserede kontrolforordning spiller en afgørende rolle i denne sammenhæng.

⁽⁸³⁾ Såsom havbundshabitater, dybdemåling, geologi, menneskelige aktiviteter (f.eks. vindmølleparker, akvakultur og skibstrafik) og fysiske, kemiske og biologiske parametre for havmiljøet.

Copernicus-Havovervågningstjenesten vil levere data, som er centrale for European Digital Twin Ocean, der er en digital modelleringsplatform, som skal forbedre vores evne til at vurdere og evaluere politiske løsningsmodeller i forbindelse med havmiljøet ved at teste forskellige scenarier. Med henblik herpå vil oplysninger om miljømæssige, sociale og finansielle forhold blive indarbejdet i platformen.

EU's forsknings- og innovationsdagsorden støtter bæredygtighed i fiskeriet og bevarelse og genopretning af havets biodiversitet. Der er navnlig mulighed for at opnå støtte gennem Horisont Europa, både inden for rammerne af dets almindelige arbejdsprogram⁽⁸⁴⁾ og gennem EU-missionen "Genopretning af vores oceaner og farvande inden 2030" (missionen for genopretning af oceaner og farvande) og fyrtårne i de regionale havområder, som missionen omfatter⁽⁸⁵⁾. Programmet kan yde støtte til forskning og innovation i forbindelse med bæredygtighed i fiskeriet og bevarelse og genopretning af havets biodiversitet.

I missionen for genopretning af oceaner og farvande er der fastsat ambitiøse mål om at beskytte og genoprette marine økosystemer og ferskvandsøkosystemer og biodiversitet. Prioriteterne omfatter intelligente og miljøvenlige fiskeredskaber, anvendelse af det maritime rum til flere formål, grønne og energieffektive mindre fiskerfartøjer, som i stigende grad drives af bæredygtige og kulstoffattige brændstoffer, og dertil knyttede aktiviteter. Samlet set omfatter missionen opbygningen af viden om forskellige økosystemkomponenter, udviklingen af banebrydende løsninger til at beskytte havets ressourcer og marine habitater og forbedringen af overvågningsmetoder, herunder ved anvendelse af kunstig intelligens.

Yderligere støtte til dataindsamling, forskning og innovation er tilgængelig via EHFAP- og LIFE-programmerne.

Foranstaltninger til styrkelse af videnbasen, forskning og innovation

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at kortlægge og udvikle løsninger og incitamentter til at reducere miljøpåvirkningen fra fiskeriet, bl.a. ved hjælp af innovative fiskeredskaber, nye fiskerimønstre og forbedrede fangstmetoder. Til dette formål kan medlemsstaterne trække på særlig national finansiering og EU-finansiering til forskning og inddragelse af interessenter, navnlig til finansiering af opsøgende arbejde og specialiseret (og regional) uddannelse, f.eks. om god praksis for forvaltning af havet.
- senest ved udgangen af 2023 at definere mål og særlige databehov i henhold til EU's miljø- og fiskerilovgivning for hvert havområde og overvåge fiskeriets indvirkning på økosystemer og kulstofbinding. I denne forbindelse inddrages myndigheder på regionalt niveau, hvis det er relevant, og der skal tildeles tilstrækkelige midler til disse aktiviteter.

⁽⁸⁴⁾ Mere specifikt gennem "Klynge 6: Fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug og miljø" i arbejdsprogrammet for Horisont Europa.

⁽⁸⁵⁾ I EU's mission Genopretning af vores oceaner og farvande: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_en

- senest ved udgangen af 2024 ⁽⁸⁶⁾ at indgive ajourførte nationale arbejdsplaner for dataindsamlingsrammen ⁽⁸⁷⁾ for at forbedre planlægningen af dataindsamlingen og indsatsen i forbindelse hermed, herunder når det drejer sig om bifangster af følsomme arter og fiskeriets indvirkning på havbunden.

Kommissionen vil:

- i løbet af budgetperioden 2021-2027 (og de næste arbejdsprogrammer for Horisont Europa, herunder navnlig missionen for genopretning af oceaner og farvande, EHFAF og LIFE) fremme brugen af finansiering til rådgivning, forskning og innovation. Finansieringen bør være specifikt målrettet mod foranstaltninger, som har til formål at udforme og afprøve innovative fiskeredskaber og fangstmetoder, som reducerer utilsigtede bifangster, og at kvantificere, hvor stor kapacitet havbunden i EU's farvande har til at binde kulstof, og hvilken indvirkning bundfiskeriet potentielt kan have herpå.
- senest ved udgangen af 2023 begynde at udvikle et modelleringsværktøj til at indarbejde begrebet "naturkapital" i økonomiske afgørelser. Dette indebærer en vurdering og kvantificering af både den økonomiske værdi af havøkosystemtjenesterne og de socioøkonomiske omkostninger og fordele ved at opretholde et sundt havmiljø.
- senest ved udgangen af 2023, samle EMODnets syv tematiske områder, nemlig dybdemåling, geologi, havbundshabitater, kemi, biologi, fysik og menneskelige aktiviteter på én samlet portal for at forbedre synligheden og brugervenligheden.
- i 2024 iværksætte en undersøgelse for at kvantificere, hvor stor kapacitet havbunden i EU's farvande har til at binde kulstof, og hvilken indvirkning bundfiskeriet potentielt kan have herpå.
- i 2024 iværksætte det forberedende arbejde med at udvikle en interaktiv platform vedrørende selektive og innovative fiskeredskaber til udveksling af viden og god praksis.
- senest ved udgangen af 2025, via de næste arbejdsprogrammer for Horisont Europa for perioden 2025-2027, herunder arbejdsplanen for missionen om genopretning af vores oceaner og farvande, udvikle skalerbare løsninger med henblik på at bevare fiskeressourcerne og beskytte de marine økosystemer ved at oprette beskyttede havområder, reducere og standse havforurening og reducere fiskeriets miljøpåvirkning.

⁽⁸⁶⁾ Eller 2027 for nogle medlemsstater, afhængigt af tidsrammen i deres nuværende arbejdsplaner.

⁽⁸⁷⁾ Som krævet i artikel 6 i forordning (EU) 2017/1004.

5. OVERVÅGNING OG HÅNDHÆVELSE

EU's fiskeri- og miljølovning er kun så gode som håndhævelsen af dem. Det er nødvendigt, at medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at gennemføre, overvåge og håndhæve reglerne, og at Kommissionen overvåger medlemsstaternes efterlevelse af dem.

Medlemsstaternes overvågning og håndhævelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik ⁽⁸⁸⁾ reguleres hovedsageligt ved fiskerikontrolforordningen, som Kommissionen foreslog at styrke i 2018 ⁽⁸⁹⁾. Efter næsten fem års interinstitutionelle drøftelser og forhandlinger er der et presserende behov for at afslutte revisionen og indføre en ajourført, mere moderne og mere effektiv overvågningsordning for at støtte omstillingen til et mere bæredygtigt fiskeri.

Udover gennemførelsen af direktivet om miljøkriminalitet ⁽⁹⁰⁾ har Kommissionens håndhævelsesforanstaltninger i løbet af de seneste to årtier været afgørende for de fremskridt, der er gjort for at opnå en korrekt gennemførelse af EU's lovgivning om biodiversitet og reglerne i den fælles fiskeripolitik ⁽⁹¹⁾. Med biodiversitetsstrategien er Kommissionens forpligtelse til at håndhæve disse love blevet styrket, f.eks. for så vidt angår fuldførelse og effektiv forvaltning af nettet af Natura 2000-lokaliteter og bifangster af beskyttede arter.

Kommissionen vil intensivere håndhævelsen inden for rammerne af havstrategirammedirektivet, som hidtil kun har haft fokus på indberetningskrav, og den vil forfølge mere alvorlige tilfælde af ukorrekt gennemførelsen af direktivet. I forbindelse med den igangværende revision af direktivet vil Kommissionen også vurdere, om der er behov for at præcisere visse retlige forpligtelser.

Medlemsstaterne har hidtil ikke gjort tilstrækkelig brug af den bestemmelse, der giver dem mulighed for at anmode EU-institutionerne om at skride til handling, hvis de har konstateret et problem, som påvirker miljøstatussen for deres havområder, og som de ikke selv kan håndtere ved hjælp af nationale foranstaltninger, eller som er knyttet til en anden politik, f.eks. fiskeripolitikken ⁽⁹²⁾. Revisionsretten har konkluderet, at dette svækker koordineringen mellem politikområderne ⁽⁹³⁾. Kommissionen er i færd med at vurdere ovenstående bestemmelse som led i revisionen af havstrategirammedirektivet og vil, på

⁽⁸⁸⁾ Reglerne i den fælles fiskeripolitik er EU-lovgivning om bevarelse, forvaltning og udnyttelse af levende akvatiske ressourcer, om akvakultur og om forarbejdning, transport og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter (artikel 4, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009).

⁽⁸⁹⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 og om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 768/2005, (EF) nr. 1967/2006 og (EF) nr. 1005/2008 og ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1139 for så vidt angår fiskerikontrol (SEK(2018) 267 final, SWD(2018) 279 final og SWD(2018) 280 final).

⁽⁹⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/99/EF af 19. november 2008 om strafferetlig beskyttelse af miljøet (EUT L 328 af 6.12.2008, s. 28).

⁽⁹¹⁾ Den anden femårsrapport om gennemførelsen af kontrolforordningen giver et overblik over status for de håndhævelsesforanstaltninger, som Kommissionen traf mellem 2015 og 2019: [EUR-Lex - 52021DC0316 - DA - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁽⁹²⁾ Artikel 15 i havstrategirammedirektivet.

⁽⁹³⁾ Særberetning nr. [26/2020](#), "Havmiljø: EU-beskyttelsen spænder vidt, men stikker ikke dybt", s. 50, henstilling 87, henvisning til artikel 15 i havstrategirammedirektivet.

grundlag af resultaterne af denne vurdering, muligvis foreslå en revision, som skal gøre bestemmelsen mere effektiv.

Det Europæiske Fiskerikontrolagentur (EFCA)⁽⁹⁴⁾ bistår også medlemsstaterne og Kommissionen med at udføre deres opgaver og opfylde deres forpligtelser som krævet i den fælles fiskeripolitik. I nogle områder støttes EFCA af Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed (EMSA) og Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex). For fremtiden bør EFCA's arbejdsprogram omfatte foranstaltninger i forbindelse med fiskeriovervågning, som specifikt bidrager til at nå målene i denne handlingsplan. Dette bør indebære specifikke foranstaltninger i EFCA's fælles ressourceanvendelsesplan i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesafgørelse om opstilling af specifikke kontrol- og inspektionsprogrammer⁽⁹⁵⁾.

Foranstaltninger til forbedring af gennemførelse, overvågning og håndhævelse

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- med hensyn til forhandlingerne om den nye fiskerikontrolforordning, at forbedre overvågningen af fiskeriet, f. eks. ved at benytte innovative værktøjer såsom elektronisk fjernovervågning, forbedret registrering af fangster, indberetning om følsomme arter og fordeling af fiskeriindsatsen. De bør også sikre, at EHFAP-tildelinger bliver kanaliseret mod effektive og stærke foranstaltninger vedrørende overvågning, kontrol og håndhævelse.
- at tildele tilstrækkelige ressourcer til at vurdere overholdelsen af reglerne på miljø- og fiskeriområdet og revidere eller tilpasse de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre denne handlingsplan.

Kommissionen vil:

- intensivere gennemførelsen og håndhævelsen af reglerne på miljø- og fiskeriområdet ved at:
 - o fortsætte eller indlede traktatbrudsprocedurer
 - o benytte de værktøjer, som er tilgængelige inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik, f.eks. revisioner og handlingsplaner for overvågning, i samarbejde med medlemsstaterne.
- fortsat arbejde sammen med Europa-Parlamentet og Rådet om at opnå hurtig vedtagelse af en ambitiøs og revideret kontrolforordning.
- i 2023 indlede revision af Kommissionens gennemførelsesafgørelse om opstilling af specifikke kontrol- og inspektionsprogrammer for visse typer fiskerier⁽⁹⁶⁾ med henblik på at tilpasse den til denne handlingsplan senest i 2024.

⁽⁹⁴⁾ Forordning (EU) 2019/173.

⁽⁹⁵⁾ Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1986 af 13. december 2018 om opstilling af specifikke kontrol- og inspektionsprogrammer for visse typer fiskerier og ophævelse af gennemførelsesafgørelse 2012/807/EU, 2013/328/EU, 2013/305/EU og 2014/156/EU (EUT L 317 af 14.12.2018, s. 29).

⁽⁹⁶⁾ Jf. artikel 95 i Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009.

- arbejde sammen med EFCA om at tilpasse de fælles ressourceanvendelsesplaner til de reviderede specifikke kontrol- og inspektionsprogrammer og tilpasse de fremtidige arbejdsprogrammer til målsætningerne i denne handlingsplan.

6. FORVALTNING, INDDRAGELSE AF INTERESSETER OG OPSØGENDE ARBEJDE

Vellykket gennemførelse af forvaltningsforanstaltninger på miljø- og fiskeriområdet kræver støtte fra alle interessenter, særlig fiskerne. I forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af foranstaltninger er det derfor afgørende at arbejde med gennemsigtighed, samarbejde, opsøgende arbejde, oplysning og inklusion.

Medlemsstaterne har et klart ansvar og tydelige forpligtelser, når det drejer sig om beskyttelse af havmiljøet. Den fælles fiskeripolitik indeholder værktøjer til at gennemføre de fiskeriforanstaltninger, der er nødvendige for at opfylde disse forpligtelser. Den fælles fiskeripolitik udgør navnlig en base for alle interessenter til at samarbejde i regionale grupper og rådgivende råd om at definere og nå til enighed om de fiskeriforanstaltninger, der er mest egnede under hensyn til alle lokale eller regionale faktorer. Med denne tilgang vil omstillingen kunne virkeliggøres og blive omsat fra politisk ambition til praktisk handling.

Selv om medlemsstaterne i deres gennemførelse af den regionale tilgang indledningsvis mest rettede fokus mod landingsforpligtelsen, har tilgangen givet mere vidtrækkende resultater i de senere år, navnlig siden vedtagelsen af forordningen om tekniske foranstaltninger i 2019. Imidlertid er arbejdet med de nødvendige fiskeriforvaltningsforanstaltninger i Natura 2000-havområder i henhold til artikel 11 i den fælles fiskeripolitik⁽⁹⁷⁾ skredet fremad i et meget uensartet tempo i de forskellige havområder.

Arbejdet med fælles henstillinger om fiskeriforanstaltninger inden for beskyttede havområder begyndte først at tage fart fra 2021, men det samlede antal af dem er stadig meget lavt, lige som deres anvendelsesområde, hvad angår bevarelse, er begrænset. Gennemførelsen er utilstrækkelig i betragtning af, hvor væsentlige disse fiskeriforvaltningsforanstaltninger er for den effektive gennemførelse og overholdelse af EU-lovgivningen om beskyttelse og genopretning af havmiljøet.

Det er tydeligt, at medlemsstaterne er nødt til at fremskynde arbejdet med og hæve ambitionsniveauet for den regionale tilgang, hvis vi skal tackle de kriser, som jordkloden står over for, det tiltagende tab af havets biodiversitet og svækkelsen af økosystemernes integritet, som har skadelige socioøkonomiske konsekvenser på grund af tilbagegangen i fiskebestanden og risiciene for fødevarerikkerheden. Det er nødvendigt at forny EU's fælles tilsagn om bevarelse af havet og at sikre en tydelig politisk forpligtelse for alle interessenter og institutioner til at gennemføre miljølovgivningen korrekt, benytte de politiske værktøjer i den fælles fiskeripolitik og få dem til at fungere.

Det er afgørende, at denne proces er gennemsigtig og omfatter alle interessenter og myndigheder. I henhold til EU-traktaterne hører bevarelse af havets biologiske ressourcer under Unionens enekompetence, men miljøpolitikken er en kompetence, som deles med medlemsstaterne. Som følge heraf har der udviklet sig særskilte og ukoordinerede beslutningsprocesser på alle niveauer, hvilket forhindrer vedtagelsen og gennemførelsen af sammenhængende forvaltningsforanstaltninger. Det er afgørende at styrke

⁽⁹⁷⁾ Se fodnote 29 om artikel 11 i forordning (EU) nr. 1380/2013 (om den fælles fiskeripolitik).

forbindelserne mellem de to politikområder og i væsentlig grad øge gennemsigtheden og koordinationen mellem de forskellige myndigheder og interessenter. Dette vil give EU mulighed for at udarbejde og udvikle win-win-løsninger, som er til gavn for både fiskerne og miljøet.

For at afspejle tilsagnet om at fremskynde indsatsen og øge gennemsigtheden bør medlemsstaterne udarbejde og offentliggøre køreplaner med en tidsplan, der skitserer de nationale foranstaltninger og andre foranstaltninger, som de planlægger at fremlægge ved hjælp af fælles henstillinger, og som er nødvendige for at nå målene i denne handlingsplan. Dette bør omfatte relevante foranstaltninger som beskrevet i kapitel 2, 3 og 6 i denne meddelelse. Køreplanerne bør bygge på medlemsstaternes tilsagn om at nå målene i biodiversitetsstrategien for 2030. For at lette denne proces vil Kommissionen stille en skabelon til rådighed for udarbejdelsen af køreplanerne.

For at bistå medlemsstaterne med gennemførelsen af handlingsplanen og sikre sammenhæng og effektivitet vil Kommissionen nedsætte en ny fælles særlig gruppe for medlemsstaterne med interessenterne som observatører. Målet vil være at lette videndeling og drøftelser mellem fiskeri- og miljøsamfundene samt at give medlemsstaterne en platform for gennemsigthed og dialog om gennemførelsen af deres køreplaner. Kommissionen vil også fortsat tilskynde andre EU-institutioner og de nationale myndigheder til at øge gennemsigtheden og samarbejdet mellem fiskeriet, miljøorganisationer og eksperter.

For at øge klarheden og lette gennemførelsen af de gældende retlige rammer har Kommissionen ydet vejledning om alle aktørernes roller og ansvar i de procedurer, der er fastsat i artikel 11 i den fælles fiskeripolitik ⁽⁹⁸⁾. Kommissionen vil også stille yderligere vejledning til rådighed, når det drejer sig om artikel 6 i habitatdirektivet og om fiskerilovgivning.

Også forbrugerne og markederne er nødt til at spille en aktiv rolle for at mindske fiskeriets indvirkning på havmiljøet. Dette er afgørende for at stimulere efterspørgslen efter fisk fra kilder med minimal miljø- og klimamæssig påvirkning. Den private sektors miljømærkningsinitiativer er populære, hvilket viser, at forbrugerne gerne vil købe produkter, som er produceret med en mere bæredygtig tilgang til forvaltningen af fiskebestande. Det er vigtigt, at disse initiativer er metodologisk forsvarlige, så forbrugerne ikke bliver vildledt. Dette vil yderligere blive sikret ved hjælp af det vedtagne forslag om forbrugerindflydelse med henblik på den grønne omstilling og det kommende forslag, som har til formål at rette op på problemet med falske miljøanprisninger.

Som bebudet i jord til bord-strategien er det vigtigt at fortsætte arbejdet med initiativet vedrørende bæredygtige fødevarer-systemer, som Kommissionen planlægger at fremlægge i 2023 for at opnå en harmoniseret EU-tilgang til bæredygtig fødevarerproduktion.

Samtidig med at EU hæver standarderne for bevarelse af havets biologiske ressourcer og beskyttelsen af havets biodiversitet og økosystemer som beskrevet ovenfor, bør EU sørge for, at dets fartøjer som minimum lever op til de samme standarder, når de fisker på det åbne hav eller i tredjelandes eksklusive økonomiske zoner, som når de fisker i EU-farvande. Ud over det arbejde, der udføres inden for rammerne af RFFO'er, bidrager også

⁽⁹⁸⁾ Commission Staff Working Document on the establishment of conservation measures under the Common Fisheries Policy for Natura 2000 sites and for Marine Strategy Framework Directive purposes, [SWD 288 final](#).

partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri til at fremme international fiskeriforvaltning ved at fremme bæredygtigt fiskeri i partnerlande. I havstrategirammedirektivet kræves også regionaliseret beslutningstagning, herunder gennem samarbejde med tredjelande, bilateralt og/eller gennem relevante internationale instrumenter, som f.eks. regionale havkonventioner ⁽⁹⁹⁾.

Forbedring af forvaltningen, inddragelse af interessenter og opsøgende arbejde

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- senest ved udgangen af marts 2024 at udarbejde og offentliggøre køreplaner ⁽¹⁰⁰⁾, hvori alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre denne handlingsplan, er skitseret, herunder en tidsplan for vedtagelsen/indgivelsen af dem, og forslag til forbedring af koordineringen mellem de nationale myndigheder og interessenterne.

Kommissionen vil:

- i 2023 nedsætte en fælles særlig gruppe for medlemsstaterne med interessenter som observatører. Gruppen vil specifikt få til opgave at yde støtte til Kommissionen, når det drejer sig om at gennemføre handlingsplanen og overvåge fremskridtene i gennemførelsen.
- senest i 2024 vedtage en vejledning om Natura 2000 og fiskeri
- regelmæssigt underrette Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om gennemførelsen af denne handlingsplan.

7. RAMMERNE FOR GENNEMFØRELSEN AF HANDLINGSPLANEN

I denne handlingsplan fastsættes en række tiltag og støtteforanstaltninger, som har til formål bedre at beskytte fiskeressourcerne og de marine økosystemer og at forbedre sammenhængen og koordineringen mellem miljø- og fiskeripolitikken på alle niveauer. Handlingsplanen er udformet med henblik på at lette fiskerisektorens omstilling til mere bæredygtige fangstmetoder og hjælpe sektoren til at opnå større modstandsdygtighed. Den er en vejledning til medlemsstaterne til at hjælpe dem med at prioritere foranstaltningerne, med fokus på beskyttelse af følsomme arter og havbunden og på øget selektivitet i fiskeriet.

For at gennemføre disse foranstaltninger og få dem til at fungere effektivt, er det nødvendigt, at fiskerisektoren, miljøorganerne, Kommissionen, Europa-Parlamentet, Rådet og medlemsstaterne arbejder tæt sammen. Mens der er behov for fornyede politiske tilsagn og fornyet politisk fremdrift, er den regionale tilgang i den fælles fiskeripolitik fortsat den rette ramme til at gennemføre denne handlingsplan, da der med den regionale tilgang fuldt ud tages højde for regionale forskelle og betingelser. I denne proces kræver

⁽⁹⁹⁾ Fire regionale havkonventioner dækker EU's havområder: konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet (Helsingforskonventionen – HELCOM), konventionen om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav (Oslo-Paris-konventionen – OSPAR), konventionen om beskyttelse af Middelhavets havmiljø og kystområder (Barcelonakonventionen – UNEP-MAP) og konventionen om beskyttelse af Sortehavet mod forurening (Bukarestkonventionen). EU er kontraherende part i de første tre.

⁽¹⁰⁰⁾ Kommissionen vil stille skabeloner for køreplanerne til rådighed som vejledning til medlemsstaterne.

det igangværende arbejde inden for rammerne af de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer særlig opmærksomhed grundet de fælles bestandes tilstand og behovet for at samarbejde med tredjelande, hvis flåder fisker i EU-farvande.

Kommissionen foreslår følgende ramme til gennemførelse af handlingsplanen.

- I foråret 2023 vil Kommissionen forsyne medlemsstaterne med en skabelon og vejledning til at lette udarbejdelsen af køreplanerne
- I efteråret 2023 vil Kommissionen indkalde til det første møde i den nye fælles særlige gruppe, som skal bistå medlemsstaterne med at udarbejde deres nationale køreplaner og indlede sporingsprocessen.
- Senest ved udgangen af marts 2024 skal medlemsstaterne indgive køreplaner til Kommissionen og offentliggøre dem. Køreplanerne skal indeholde de nationale foranstaltninger og andre foranstaltninger, som medlemsstaterne har til hensigt at foreslå ved hjælp af fælles henstillinger for at opfylde målene i denne handlingsplan, herunder en tidsplan frem til 2030.
- I løbet af første halvår af 2024 vil Kommissionen vedtage sin anden rapport om forordningen om tekniske foranstaltninger. Rapporten skal indgå i midtvejsevalueringen af biodiversitetsstrategien, som også skal gennemføres i første halvår af 2024, og i forbindelse med hvilken fremskridtene med gennemførelsen af denne handlingsplan vil blive vurderet. Fremskridtene med gennemførelsen af handlingsplanen vil blive vurderet på baggrund af 1) de foranstaltninger, der er bebudet og skitseret i køreplanerne frem til 2030, og 2) de nationale foranstaltninger eller fælles henstillinger, som er truffet eller indgivet senest i marts 2024.
- Kommissionen vil afhængigt af vurderingen af de fremskridt, der er gjort, og i overensstemmelse med sin initiativret overveje, om der er behov for yderligere tiltag til at forbedre gennemførelsen af nogle af de foranstaltninger, der fremlægges i denne handlingsplan, herunder ved at fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag på grundlag af en grundig konsekvensanalyse.

8. KONKLUSION

EU har været en drivkraft bag bestræbelserne for at nå en aftale om ambitiøse mål for de nye globale rammer for biodiversitet, som nu skal munde ud i konkrete resultater.

Bekæmpelse af den tredobbelte krise, vores klode står over for, nemlig klimaændringer, tab af biodiversitet samt forurening, er blevet mere presserende end nogensinde for at beskytte og genoprette Europas have og sikre Europas fødevarerikkerhed og socioøkonomiske velfærd for fiskerne, kystsamfundene og samfundet som helhed. Der er et presserende behov for at støtte EU's fiskeri og hjælpe det til at blive mere modstandsdygtigt og bidrage til at beskytte og genoprette de marine økosystemer, som det er afhængigt af.

Som led i den pagt for fiskeriet og havet, der er fremsat forslag til i meddelelsen om den fælles fiskeripolitik⁽¹⁰¹⁾, og de foranstaltninger, der hidrører fra energiomstillingsinitiativet, opfordrer Kommissionen alle involverede, dvs. medlemsstaterne, Europa-Parlamentet og Rådet, til at være ambitiøse i gennemførelsen af denne handlingsplan og arbejde tæt sammen med interessenterne for at gennemføre EU's

⁽¹⁰¹⁾COM(2023) 103).

miljø- og fiskeripolitik i fuld overensstemmelse med henblik på at sikre en velfungerende bæredygtig fiskerisektor, der kan eksistere side om side med og drage fordel af sunde og biologisk mangfoldige marine økosystemer.